

ጓል ትረኽቦ + ወዲ ዝረኽቦ = ወይዛ ኤርትራ ትረኽቦ

ታሕሳስ 26/2018
ረድኢ ክፍለ (ባሻይ)

ሳዕስዕሎ ሳዕስዕል፡ ሓዳርካ'ይትረስዕ! ኣብዚ ቅን ኣውድኣመት ኣይ ፌስታ ኣይ ቃልሲ ከይንኸውን፡ ነዚ ሓድሽ ኩነታት ናይ ብዓል ጀነራል ስብሓት ካብ ዝግብኦ ንላዕሊ ግዜና ኣይነጥፍኣሉ። እዞም ቀዳሞት'ሲ ብዙሕ ዘይበሊ ውሓለ ዝኸነ ምስላታትን ኣበሃህላታትን ነይርዎም። ደፊርም ኩነታቱ ዘይፈለጥዎ ነገር ከጋጥሞም ከሎ፡ እንታይ'ሞ ክንብል ኢና፡ ባዕሉ እቲ ኣምላኽ ብጻይ ቅኑዕ ይኹን'ምበር፤ ኢሎም ይሓልፍዎ።

ሕማቕ ኣይተዛርቡና ንግዚኡ ስቕ ይሓይሽ ማለቶም ኢዮ። ንሕና ክኣ ብመጠኑ ገለ ካባታትና እንድሕሪ ጠቓቂሶም እኹል ስለዝኸነ ንእረ-መንገድና ልክም ከነብሎ እንተዘይከወይኑ፡ ክንደጋግሞ ግዜና ከነጥፍእ ይብልናን። ብፍላይ ናይ ዜና ማዕከናት ብዙሕ ምንጭታት ስለ ዘለዎም ርእይትኦም እንተሂቦምሉ እኹል'ዮ። እንተ ተኻኢሉ ክኣ ዘጸርዮ ምግባር'ዮ፡ ዘጸርዮ ክኣ ግዲ ዮብልኩምን መሊኦም ኣለዉ። ዓቕሊ ዋጋ በቕሊ ከምዝብሃል፡ እቲ መስርሕ ናይ ዓወት ዲዕ ብዝበለ መንገዲ ኣብ ማእከል ዓዲ ከምዝኣተወ ዓገብና፡ ኣብ ውራይና ምድሃብ ጥራይ'ዮ ዘዋጽኣና። እቶም ትከታተሉ ትዝክሩ እንተ ድኣ ከንኩም እታ ኣባት ነገር፤ ዝበልናያ ኣይንረስዓያ። ኣብቲ ቀንዲ ዕማምና ድኣ ነድህብ ማለተይ ኢዮ።

ተዛሪቦም ዮዛርቡኻ! ብዓል ዶ/ኣብይ ምድማር ዝብልዎ ናይ ውቃብ ፍልስፍና ካብ ኣምጽኡስ ንሕና ክኣ ናትና ፍልስፍና ሃሰስ እንተበልናስ እንታይ ክብል ኢሉ። በዚ ምክንያተ'ዚ'ዮ ነዛ ኣርእስተይ ኣብ ላዕሊ ኣስፊረያ ዘለኹ። ንኹነታትና ክመዝኖ ከለኹ ንዓይ ከም ዝመስለኒ ነዛ ኣርእስተይ ናተይ ድኣ ከይና ዓሻስ ጸብሓ ይጥዕማ፤ ከይትብሉኒ'ምበር ግርም ጌረ ዓገብላ ኣለኹ። መቐም ከምዚ ንዕዘቦ ዘለና ናይ ብዓል ኢሳያስ ፍልስፍና፡ ንኢትዮጵያ ፈቲኻ ንትግራይ ምጽላእ፡ ንጣይታ ፈቲኻ ንመጎጎ ምስባር፡ ኣይ መጎጎ ኣይ ጣይታ ከንካ ገጋንታኻ ሒዝካ እግረይ ኣውጽእኒ እንተዘይከወይኑ፡ ክሰርሕ ከምዘይክኣለ ኩሉ ኣዳም መዘናግዲ እንዳ ሻሂ ገይርዎ'ሎ። ኣብ ጉዳይና ክንኣቱ ግን፡ ኣቐዲሙ ካብ ዝነበረ ኩነታት ኣነባባርና ክርኣ ኸሎ፡ ወይዛ ጓል ትረኽቦ ዝተባህለ ብዘይ ምክንያት ኣይነበረን። እቲ ኹሉ ወጽዓ ደቀ-ንስትዮ

ዝብሃል ተደርዲሩ እንዳሃለወ፡ ንል ኣንስተይቲ ክሳብ ንጉብ ዝኣክል እትኸፈል መደቀስ ዕዳ ወይ መደቀስ ደም ከይተረፈ'ውን ትኸውን ከምዝነበረት ኣብ ታሪኽና ኣሎ።

ደቂ ሰባት ብዝተፈላለዩ ምክንያት ኣብ ባእሲ ኣትዮም፡ ከም ሕማቕ ኣጋጣሚ ቅትለት ወይ ናይ ሞት ኣደጋ እንተተረኸቡ፡ ሕነ ምፍድዳይ ስለዘኸትል፡ ነቲ ሕነ ምፍድዳይ ደው ንምባል መደቀስ ደም ንል ብዘይ ድልየታ ናብ መውሰቦ ከም ጉብ ትምጠወሉ ግዜ ነይሩ።

እዚ ካብ ገንዘባዊ ካሕሳ ንላዕሊ ዝግምገም ክፍሊት ኢዩ። ምክንያቱ ብፍላይ ኣብቲ ዘበን እቲ፡ ካሕሳ ምብላዕ ከም ነውርን ሕመቕን፡ ሕኔኻ ምፍዳይ ክኣ ከም ጅግንነትን ኣብንን ስለ ዝቕጽር ዝነበረ፡ ገንዘብ ከም መተካእታ ደም ከይኮነ ንበተሰብን ኣዝማድን ዘቕስንን ዘደቅስን ኣይነበረን። ስለዚ እቲ ናይ መውሰቦ መትእስሳር ከም ፍታሕ ኣብ ዘበኑ ኣብ መንጎ እቲ ህዝቢ ደም ከምዝዓርፍ ስለ ዝገብር፡ መዘና ዘይብሉ ንጽልኢ ናብ ፍቕሪ ዘሰጋግር ዓቢ ጥበብ ወይ መስርሕ ሰላም ኢዩ ነይሩ ክበሃል ይክኣል።

ብሓቂ'ውን ህዝብና ኣብ መድረኹ ክምዘን ከሎ፡ ኣያል ህዝቢ ንሰላም ክሳብ ክንደይ ይቃለሰላ ከም ዝነበረ ዘመልክት ኢዩ። እቲ ሕቶ ግን፡ እቲ ኹሉ ዕዳ መን ተሰኪሙዎ ምስ ዝብሃል፡ ምዓት ዝወረዳ ንል ኣንስተይቲ ስለዘኸውነት፡ ዒራ ዘይኩርምትኻስ ሕጻ ቆርጥመሉ፣ ከይኮነ፡ ኩሉ ደማሚርካ ክትርእዮ ከለኻ፡ ወይ'ዛ ንል ትረኸቦ እንተተባህላ ዘስተንትን እምበር ዘገርም ኣይኩነን። ስለ'ዚ ንል ኣንስተይቲ ኣቃ ኢያ፡ ምስ መረራ ኢያ ባዕላ መሲላታ ትኸውን ኢላ እግምት።

ታሪኽ ዘምጽኦ ታሪኽ እንዳጎሓፎ ኣብዝኸደሉ እዋን፡ ከም ውጽኢትን ፍረን ኣባራዊ ህዝባዊ ተጋድሎና፡ ደቀ'ንስትዮ ትንፋስ ዝረኸባሉ፡ ደቂ ተባዕትዮ ክኣ ልቢ ዝሰኹዕሉ፡ ታተ ክብሃል ተጀሚሩ እንዳበልካ ኣብ እትጽብዩሉ እዋን ድማ፡ እንሆ እዚ ክብሃል ዘይክኣል ናይ ደቂ ተባዕትዮ ግፍዒ ተደሚሩዎ ወይ'ዚ ወዲ ዝረኸቦ'ውን ዘየብል የብልናን። ምክንያቱ ወዲ'ውን ይሸየጥ ይልወጥ ስለ ዘሎ ንኹላትና ዝተረፈና የብልናን።

እዚ ናይ ጸታ ፍልልይ ዘይብሉ፡ ህዝባዊ ጥፍኣት፡ ህዝባዊ መቕዘፍቲ፡ ወይ'ዛ ንል ትረኸቦ + ወይ'ዚ ወዲ ዝረኸቦ = ወይ'ዛ ኤርትራ ትረኸቦ እንተበልናዮ ጌጋ የብልናን ብሃላይ ኢዩ። ስለኡ ክኣ ኢና ሕጂ ኩላትና ኣቢርና ብዘይ ኣፈላላይ ንኤርትራ ሃገርና ካብ ዘመተ ነድሕና ዝብል ናይ ተልዓል ጐበዝ ጭርሖ ኣልዒልና ሻማ-ሻማ ንብል ደለና። ዘይሰማምዑ ክህልዉ ይኸእሉ ኢዮም። እንተኸውነ ግን፡ ኢሳያስን ኣብታ ትነጽፍ ደላ ዒላ መለኸትን ጨርባሕ-ባሕ ዝብሉን ክኸውኑ'ለዎም።

ፍልስፍናና አብ ሓቂ ዝተሰረተ ስለዝኾነ ብሩህ ናይ ምልዕዓል መምርሒ ከይኑና ኣሎ። እንሆ ድማ ካብ ደምበታት ናብ ቊሸታት፣ ካብ ቊሸታት ናብ ዓድታት፣ ካብ ዓድታት ክኣ ናብ ሕመብርቲ ኤርትራ ኣስመራ ከተማና ክኣቱ ይርኣን ይስማዕን ኣሎ። ፍልስፍና ብዓል ዶ/ኣብይ ግን መትሓዚ ዘይብሉ ናይ ሓሶት ትንቢት ስለ ዝኾነ፣ ኣይ ሰሙን ኣይ ክልተ-ቕን ናብ ምግምማዕ ክኣቱ ግድን ከይኑ፣ ሕጋውነቱ ፈሪሱ፣ ሃገራዊ ትርጉም ስኢኑ ብህዝቢ ክንጸግ ኣብ ኣደባባይ ይርኣ'ሎ።

ምቅላስ መሪሪ ኢዩ፣ ግን ድማ ዓቢ ዘይበርስ ሃብቲ ኢዩ። ጸላእትና ካብ መጀመርያ ክሳብ ሕጂ ዘበነ ኢሳያስ፣ ኩሉ ንብረትናን ሃብትናን ክዘምቱ ኸለዉ፣ ናይ ምቅላስ ሃብትና ግን ከብርስዎን ክዘምትዎን እኳ እንተፈተኑ፣ እንሆ ክኾነሎም ከምዘይክእል ግህዶ ከይኑ'ሎ። ቦቲ ናይ ቃልሲ ተመኩሮናን ሃብትናን ዝኣክል፣ ሕጂ ኣዋልድና እንተተደመሮ ኣወዳትና ይኸውን ኤርትራ ሃገርና ከይኑ እንሆ ሎሚ ዳርጋ ኣብ ምሉእ ዓለም እንርከበሉ ናይ ስደት ምዓርፎታት፣ ናብ ናይ ቃልሲ ኩጂታት ተቐይሩ ንርእዮ ኣለና። እዚ ብጥራዩ ዝተቐበልናዮ ህያብ ዘይከነስ ተቓሊስና ዘመዝገብናዮ ደረጃ ናይ ቃልሲ ኢዩ።

እቲ ዘይበርስ ሃብትና እምብኣር ንጸላእትና ኣብ ኮርዶን ኣእትይዎም መውጽኢ ስኢኖም ፎቓዶ ጎረብቲ ቀልባዕ-ባዕ ክብሉ ይርከቡ ኣለዉ። እቶም ዓበይቲ ጎይቶቶም ውሽጣዊ ሕማም በርቲዑዎም ከምቲ ዝጀመሩዎ ኣድህቦ ክገብርሎም ኣይክኣሉን።

ማእከላይ ደርቢ ህዝቢ ዓለም ናብራ ከቢሩዎ፣ ዓበይቲ ምሁራት ተመራመርቲ ከይተረፉ ኣንጻርጺሮም፣ ብፍላይ ፖለቲካ ምዕቡላት ምዕራባውያን ሃገራት መትሓዚ ተሳኢኑዎ በሽቀጥ-ቀጥ ኢሉ፣ ገበትቲ መንግስታት ናብ ውሻጢኦም ኣድሂቦም፣ ወዮ ምድማር ናይ ብዓል ክናናን ምናናን ዋጋ ስኢና፣ ናብ ቆሎ-ጥጥቕ እንዳተቐየረት ከም እትኸይድ ከይና ኣላ። ኢሳያስን ዶ/ኣብይን ዓው ኢልካ ዘይብከዮ ሞት ሕጽይ፣ ከይኑዎም ጉድ ኢዮም ረኺቦም ዘለዉ።

ሎሚ ተርእዮታት ኣዚዩ ይቀላጠፍ ስለዘሎ፣ ዓመታዊ ፖለቲካዊ ገምጋም ናብ ዕለታዊ ገምጋም ይቕየር ብምህላዉ ንሕና ክንቀላጠፍ ድኣ ንንጥምበር እቲ ቃልስስ እንዳተወገነ ይኸይድ ምህላዉ ንግንዘብ ኣለና። ንኹነታት ዝረሓቑን ዝቐረቡን ጎረብብትናን፣ ንዓለምለኻዊ ፖለቲካዊ ቀጨውጨውን ናብ ረብሓና ክንልውጦ መታን ክንበቅዕ፣ ጸላእቲ ከነውሕድ ፈተውቲ ክኣ ከነዋህልል ፖለቲካዊ ልቢ ከነዕቢ ከድልየና ኢዩ። እዚ ማለት ክኣ ብጃንቋ ህግደፋውያን ካብ ምዝራብ ክንቑጠብ ዘድልየና መኻኑ ክንፈልጥ ኣለና። በሊሕን ንቕሕን ተቓላሳይ ፕለቲካን መድረኻዊ ፖሊስን ከተኣሳስርን ከወሃህድን ክበቅዕ ኣለዎ።

ፖለቲካዊ ቃል-ኪዳንን ፖለቲካዊ ምሕዘነትን አብ ግምት እንዳይተና፡ ቀላይ ከምዘይነጽፍን ዓሳ ከምዘይመውትን ክንገብር ይግባእ። አብዛ ፖለቲካዊት ዓለም ብምሕዘነት ከይተፈተንካ ናብ ቃል ኪዳን እንድሕሪ ተሃዊኽካ ወያ ምድማር፡ መውሰቦ ኢሳያስን ዶ/አብይን ከይና ኢያ ትተርፍ። አብ ደምበ ተቃውሞና ተመሊስና እንተ ተመልኪትና ተመክርና ካብ ምሕዘነት ውድባት ክሳብ ባይቶ አዋሳ ጽቡቕ ታሪኻዊ መረዳእታ ክኸውንና ይኸእል ኢዩ።

ስለዚ ክኣዩ አብ ስርዓተ-ምሕደራ ጥንቃቄ ስለዘድሊ ናይ ፖሊሲ ሊቃውንቲ ዘድልዩኻ። አብ ፖለቲካ ኣፍካ ዝሃበካ እንዳደረፍካ ኣይክየድን ኢዩ። አብ መንፈስ ከምቲ ንጉስ ሰለሙን ዝበሎ መጀመርያ ጥበብ ፈሪሃ እግዚአብሄር ኢዩ፡ አብ ፖለቲካ ክኣ መጀመርያ ጥበብ ፖሊሲ ኢዩ። አብ ምንጃት ዘእቱ ንውሽጣዊ ሓድነትካ ዝዘርግ ፖሊሲ ክህልወካ ኣይግባእን ኢዩ።

ሎሚ ውድባትና፡ ሲቪካዊ መሕበራትና፡ ሰብአውያን ማሕበራትና ይኹና ናይ ዜና ማዕከናትና፡ ዋላውን ውልቀ ሰባት ከይተረፉ፡ ብልሳን ህግደፍ ዝሃረቡ እንተድኣ ከይኖም፡ ሰብ ዘይበለዩ ሕማም ስለዝኸኹ፡ ኪዱ ትሓኪምኩም ተመለሱ ክንብሎም ክንበቅዕ ኣለና። ሎሚ ኢሳያስ ዝበለ ይተኣለ፡ ኤርትራ ዘይበለ ክኣ ካባና ይፈለ ኸይኑ ስለዘሎ እቲ መንገዲ ብሩህ ኢዩ። ነዊሕ ዓመታት ወሲዱልና መሪር ተቃሊስና፡ ነታ ምድማር ናይ መለኸትን መደናገርትን ኣፍሺልናዎ ኣለና።

ከምቲ ኹሉ ግዜ ንደጋግሞ፡ ንሕና ምስ ስርዓት ኢትዮጵያምበር ምስ ህዚቢ ኢትዮጵያ ሽግር የብልናን። ኢትዮጵያዊ ክኸውን ዝደለዩ፡ እንሆ ሜዳ እንሆ ጎልጎል የማን ጸጋም ዘይብላ ከምዛ ናይ ኢሳያስ ይድፈራ። ብዝተረፈ፡ ደይ ሰላም እንታይ ይድለ፡ ኢሳያስ እኮ ሕጂ ኢዩ እምበር ንኣስላምን ንኸርስትያን ኣሰማሚኡ ዝኣተወ መራሒ ኢዩ፡ ሕጅስ ክንጥርጥር ጀሚርና፡ ቀደም ገለ ናይ ኣንድነት ዘረባ በጨቕ የብል ነይሩ፡ ናይ ሲ.ኣይ.ኤ. ይብልዎ ነይሮም፡ ኮንፈደራሽንባ፡ ፈደራሽን ናይ ቀደም ክፈርስ ኣይነበሮን፡ ሕጂ ግን ዘድሊ ኣይኮነን፡ እንዳበልካ ኣብዚ ግዜ'ዚ ናይ ሃበስ ቀደስ ፖለቲካ ምዕላል ቦኸራ ምጃኑ ክንፈልጥ ይግብኣና።

ዝኸውን ይኹን ሰብ ንታሪኹን መርገጹን ተሞኩርኡን ሰጋእ ዝብለሉ እንተ ድኣ ኸይኑ ተአማንነት (credibility) የብሉን። እንዳነቓሕካ ኣብ ትኸደሉ እዋን ኢትዮጵያዊ ምጃን እንድሕሪ ኣሚንካሉ ዘሓብን እምበር ዘሕፍር ኣይኮነን። ታሪኽካ ምስክር ናይ ሂወትካ ስለዝኸውን ካብኡ ክትሕባእ ምፍታን ብዓቲ ኣይኮነካን ኢዩ።

እቶም ካብ ህጻንነትና ኤርትራ ክንብል ይውሓድ ይብዛሕ ብዘየገድስ ዝተኣሰርናን ዝተመቐሕናን፡ ዝተጋደልናን ዘሰልኬናን፡ ኣሕዋትናን ኣሓትናን ክኣ ትሕቲ መሬት

ዘስፈርናን፡ ብከድዓት ማሕበር አንድነትን ብወረራን ውዲትን ምዕራባውያንን ንጉስ ሃይለ ስላሴን፡ ተጓዕጸጽና ከይፈተና ኢትዮጵያውያን ዝነበርና፡ እምቢ ኢልና ኣሰር ጀጋኑ ኣቦታትና ስዒብና ፈለግ ሰውራና ተኸቲልና ብቐልጽም ኤርትራውያን ምኃና ንጸላእትና ኣሜን ኣቢልና፡ ንዓለም ዘመስከርና ከም ምኃንና መጠን፡ ሕጂ'ውን ነዚ ተሪፉ ዘሎ ሕርኽራኽ ፖለቲካ፡ ቊልቊል ኣፉ ናብ ምድፋእ ከም ቀደምና ሒዘና ከምዘይንገድፍ፡ እንደገና ንዓለም ከነመስከር ምኃና ሰጋእ ንብለሉ ጉዳይ ኣይከውንን።

እዞም ብድለዮቶም ኢትዮጵያውያን ዝኸኑ ማሕበር አንድነታውያን፡ ኣብ ስርዓት ኢትዮጵያ ኣብ ዲዕ ዝበለ ናይ ገዛእቲ ስልጣን ኩድጭ ኢሎም ዝነበሩ ስርዓቶም ምስ ፈረስ ኣራግጽ ዝገበሩና፡ ብኣጉል ፖለቲካዊ ሽግራታት ከደናግሩና ኣይንፈቅድን ኢና። ስደት ሕጂ ኣይከውንን ጀሚሩዎ ኤርትራዊ። እዚ ኸሉ ዑናን በሲግዲራን ክባራዕ ከሎ፡ እዚ ኸሉ ህዝብና ህዝቢ ዓሳውርታ ክበርስ ከሎ፡ እዚ ኸሉ ሰፈር ዓሶ መሬት ሱዳን ህዝብና ብሕማምን ጥምየትን ከቐዘፍ ከሎ፡ ኣበይ-ኣበይ ከምዝነበርናን እንታይ ንገብር ከምዝነበርናን ንዘክር ድኣ።

ንኢሳያስ ነዚ ሰይጣን ኣስላምን ክርስትያንን ኣሰማሚዑ መሪሖ ዝኣተወ ዝብሉ እንተድኣ ኣለዮም፡ ብኣንጻሩ ነስላምን ንክርስትያንን ኣፋሊሱ ከምዝኣተወ ኢልና ንምስክርን ንኣምንን ከም ዘለና ክኣ ክፈልጡ ኣለዎም። ንሕና ታሪኽና ንፈልጥ ኢና። ብዓል መን ዓዲ ክርስትያን መሲሉዎም ናብ ገበላ ኢሳያስ ዝተጸግዑ'ውን ማዕራ-ማዕራኡ ዝጠፍኣና ኣይከውንን። ምክንያቱ ገና ብሂወቱ ዘሎ ዘይበለየ ናይ ቀረባ ታሪኽ ኢዩ። ሎሚ ገጥ ኢሎም ለበጥ-ለበጥ ዘይብሉ ኤርትራውያን ኢና ንደሊ። ንሳቶም ክኣ ብዘይ ንሕስያ ይቃለሱ ኣለዉ።

ስለዝኸኑ ክኣ ክምክሖ'ውን ይኸእሉ ኢዮም። እወ ኣብ ተመኩሮ ቃልስና ኢሳያስ ጅግና መሲሉዎም ብውድባዊ ሕማም ዝተበደሉ የብልናን ኣይንብልን። ግን ካብቲ ታኸላ'ቲ ወጺኦም ሕጂ ንደምበ ተቓውሞና ከነቓንቓዎ ንርእዮም ስለዘለና ደስ ይበሎም ደስ ኢሉና ኣሎ። ጸላእትና ክኣ ሕርር ከም ዝብሉ ከይኖም ኣለዉ። ትምክሖቲ ጽቡቕ ኣይከውንን። ንሕና ኤርትራውያን ግን ሕጂ ዋላ እንተ ዘይተመካሕና ብዝገበርናዮ እንተፈከርና ዘጸብቐልና መቐጸልታ ፍረ ጅግንነታዊ ሰውራና ኢዩ። ኣብ ቃልሲ መጀመርያ ፍልስፍናዊ ራኢ ክህልወካ ኣለዎ፡ ድሓር ፖለቲካዊ ኣፍልጦ ጌርካ ተሰንዮ፡ ብድሕሪኡ ክኣ ብውደባ ጌርካ ተረጋግጸ።

ነዚ መስርሕ'ዚ ኣቲናዮ ኔርና ከነብቅዕ፡ ውድባዊ ሕማም ኣሳቕዮና ተሃሲና ኣና። ሕጂ ግን ዋላ ሰለይ ንበል እምበር እንሆ ቀስ በቀስ እንቊላል በእሩ ይሄዳል፤ ይብሉ ኣምሓራ፡ ማለት በብቐሩብ ውዒሉ ሓዲሩ እንቊላሖ ብእግሩ ይኸይድ ማለት እንድዮ፡ እንዳበለየልና ይኸይድ ኣሎ። ወይ ድማ ልብን ሳዕርን እንዳሓደረ ይቦቊል ከም

ዝብሃል፡ ልቢ እንዳዕቤና፡ እቲ ናይ ዓያሹ ድርቅናና ሰብ እንዳጸልኦ እንዳተመንወ ክኸይድ ከሎ እንዳለበምና ከም እንኸይድ ጌይሩና ኣሎ። ሎሚ ብዙሓት ካባና ካብ ሕፍረት ናብ ድፍረት ተሰጋጊርና ናብ ምትእምማን ከንኣቱ ጀሚርና ኣለና። ጌጋኻ ምእማን ናብ ትብዓትን ናብ ምትእምማንን ስሰዘብቅዓካ መሰረት ናይ ዓወት ኢዩ።

እምብኣር ንሕና ሕጂ ንሃሜንነታዊ ፍልስፍና ብዓል ዶ/ር ኣብይን ኢሳያስን ኣፍሺልናዮ፡ ንፖለቲካዊ ሕብሮም ከም ዝብለል ጌርናዮ፡ ውደባዊ መናድቕም ክኣ መንደቕ ባቢሎን ከብይኑ ማይን እምንን ዘቐብል ምርድዳእ ስኢኖም ሃደሽደሽ ክብል ንርእዮ ካብ ሃለና፡ መንደቕ ናብ ዓወት፡ መንከዮ ናብ ውድቀት ዝጉዓዝ ደሎ ንዝብል ሕቶ፡ ዋላ ንሓደ ህግደፋዊ ዓሻ እንተ ሓቲትካዮ ሓንቲ'ያ ቃልና ትብል ማሕላ እንዳ ሸገረቶ'ምበር ኣብታ ድንን ምባልሲ በጺሑ'ሎ።

ኣብዚ ኸምዚ ዝኣመሰለ ኩነታት ዕማምና ኣተባብዕ ኣቢልና፡ ንዓ ድኣ ኣብዘይ ቦታኻ ኢኻ ዘለኻ ብማለት ከይሰልከና፡ ዝኸፈል ፖለቲካዊ ማዕዳ ከፊልና ኣሕዋትናን ኣሓትናን ምእካብ ኢዩ ዘዋጽኣና። ሰብ ናብ ሰቡ ዝብኡ ናብ ገረቡ ድኣ'ሞ ስቕ ኢሉዶ ተመሲሉ'ልክሞ! እንተዞም ኣንጭዋ ክልተ ዓንዴል ኣብ ክልተ እግሮም ክረግጹ ዝደልዩ ግን፡ እታ ዘይተሓንጸጸት ዶብ ንዓኣቶም ትኹን። ንሕና ግን ሕጂ ኣብ ኣእምሮና ተሓንጸጸ ኣላ፡ ጽባሕ ክኣ ኣብ ባይታ ምዓት ስኣልቲ ስእለ-መሬት ናይ ዓለም፡ ተር ከነብሎም ምኻንና ጥርጥር የብልናን። ዝታኣማመንዮ ዝቃለሰ'ምበር፡ ኣጉል ሰብ ክኣቱን ክወጽእን ኣብ ማዕጸ ኢዩ ተቐርቂሩ ዝተርፍ።

ቀዳሞት ኤርትራውያን ኣቦታትና ገለ ነገር ክፍጠር ከሎ ነቲ ዝነበሮም ሕጋዊ ኣነባባር ተወሳኺ ሕገ ነሰዒ (amendment) ይገብሩሉ ነይሮም። ንጌል ከመርዕወዎ ኸለዉ ዋሕስ ድጊ ኣትኪሎም የመርዕወዎ (ብጌሎም ዝመጸ ናይ ኩሉ ሓላፍነት ዝሰከም) ማለት'ዩ። ከም ገለ ኣብ ሓዳር፡ ናይ ሰብኣይ ነገር ምሉእ የብሉን፡ ወስ እንተ ኢሉዎ ክኣ፡ ወሓላሉ ስለዝኸኑ ምትዕራቕ የተዓርቕዎም እሞ፡ ግን ክኣ ብዓል ኣመል ኣመሉ ይምለሶ ኢዩ ኢሎም ስለዝጥርጥሩ፡ ዋሕስ በትሪገ ዝብሃል ዋሕስ ተሓታቲ ኣትኪሎም ነቲ ሓዳር ከም ዝቕጽል ይገብርዎ። ሎሚ ከምዚ ትርእይዎ ዘለኹም ኣብዚ ምዕቡል ሃገር ንሰኻን ሸጣራኻን ኢዩ'ምበር፡ ተባኢስካ እንተኹድካዮም፡ እወ መሰልኩም'ዩ በበይነኹም ተኹንኩም ይሓይሽ ናብ ዝብል ኢዩ ዝሰልጦም።

ብዝኸኑን ንዘረባ-ዘረባ የምጽኡ፡ ንሓመድ ክኣ ድጉሪ የውጽኡ፤ እንድዩ፡ ኣብዚ ቃልስና ድማ ዋሕስ የድልየና ኢዩ ንምባል'የ ኣምጺኤየ'ሞ፡ ዋሕስና ንፍለጥ። ኩላትና በብሃገሩ ንለዓዓልን ኣኹባታት ነካይድን ኣለና። ዋሕስና ብፍላይ እዞም ቀዳሞት ከምዚ ኸማይ ዝኣመሰልና ግን እዚ ሓድሽ ወሎዶ ስለዝኸኑ፡ ውሕስነትና፡ ኣንሶላና ኮርታና፡

ክንግሙቸው እንድሕሪ ደሊና ናብ'ዚ መንእሰይና ጽግዕ ምባል ማለት ምዃና ንፍለጣ።
ሽዕኡ ብዓወት ተዛዚማ ኢልና እንተሳዕሳዕና፣ እምብኣር ኣይክእላሃሃ'ሞ፣ ኣሃ'ዓ ከብር
ምሃረምኩ።

ስለ'ዚ ነዚ ዋሕስ ድጊ ናይ ቃልስና መንእሰይ ኤርትራ፣ ቅድሚ ሓሙሽተ ሽዱሽተ
ዓመት ሕጂኸ ናበይ ትብል ብ 2013 ዓ.ም ዝደረስክሉ ጌረ ንሎሚ ክፋኖ ኢዩ። እቲ
ዘተረፈ ድማ በብግዚኡ ንመንእሰይና ዘተላበናዮ ኣብ ዝቐጽል ከነሰዕቦ ኢና። እቲ
ሩባን ኩርባን ጸገም ከይንኸብኩም ኢና ፈሪህናዮ'ምበር፣ ንቢሮን ወረቐትን ዝኸውን'ሲ
ምዓት ጥዕና ኢዩ ዘለና፣ ኣጅኹም ጥራይ ኣይንሕመቐ። ተቐበለኒ በል፦

መንእሰይ! ሕጂኸ ናበይ?

መንእሰይ ሃገሪይ ሰሚዕካዶ
መልቀስ ይኣኸለና ከይንለምዶ

እዚ ኹሉ መገሻ መን ይኸዶ?

ኣይጠፍኣካን ባዕልኻ ፍረዶ

እቶም ዝኸዱ ኣምላኽ ይቀበሎም
ጽባሕ ንጉሆ ንሕና ንኸተሎም
ዋሕስ ትኸል ሕነ ፍደየሎም
ንስኻ እንድኣልካ ኢደ እግሮም

ደዌለልካ ንጉሆ ብዓንተቦ
ድንን ኢልካ ካብ ታሕቲ ትስሕቦ
ኣንቃዕሪርካ ናይ ላዕሊ ተርክቦ
ክንደይ ከይጠፍኣካ ሳምቦ-ሳምቦ

ካሲስናያ ኔርና መፈውንታ
ኣብኣ ረሲዕናያ ብኸድንታ
እምኒ ገዲፍናልካ ከም ብርኩታ
ፍግኣያ'ምበር ባዕልኻ ኸፈታ

ህግደፍ ሽፍታ ኢሉላ 'ሻመዳ

ደም ከፊላስ ተሰኪማ ዕዳ

ወላድ አደ ተጸንቂቹ ከብዳ
ጉዳም ማህጸን ንሱ ከሆይኑ ፍርዳ

አብ ክንዳና ዓለም አንጸርጸሩ
ትማል እንዲያም አናብስ ነበሩ
ከመይ ጌሩ ግዜ ተቆይሩ?
ቂጡ ጠፊኡዎም ምስትንክሩ

መንእሰይና ናይ ጀጋኑ ፈልሰ
ንኣረጊት አንጽፈሉ ማእሰ
መርገምን ግደፈሉ ንፈላሰ
ብመልቀስ ነይርከብ ዲሞክራሰ

አፍርሶምበር ናይ ህግደፍ ምዓስከር

ኩዲትካ ቅበሮ በሰር-መሰር
ዓንድር እባ ፈክር ተሰራሰር
ኅበዝዶ'ታ አብ ገዝኡ'እሰር

ገለ'ዩ ዘበኑ ጉራምራ

ክንደይክ ትዕገስ 'ታ ኤርትራ

እንታይ ከሆይኑ መሪር ዘይመራ
አህባይ እንዳኸኑና ሰብ ጽሩራ

ንስኻ ትገድድ መንእሰይና
ስቕ ኢልካ ትርኢ ተዘሚትና
ምስልምና የለ ክርስትና
ሀበይ ንጉስ ከሆይኑ ወድ-ጋውና

አዴኻ'ምበር ተቃጺሉ ልባ

ዘዝወለደቶም አረኪባ
አንጸርጸራ እጅግ ሰብሲባ
ማይዶ ምጨነቕ ወዲ አልባ

አንታ ወዲ ጸባ ወዲ ጠስሚ
ወላዲትካስ ስኢና ክትጠሚ
ቀላጽምካ ዘርግሕ መገሰሚ

ብገርጸንዶ ተጋሂጹ ዓጽሚ

አንቲ 'ስመራ ሃብታም መዕበይተይ

ዓንዲረልኪ ከም ንእሽቶይ ብተይ
ተረፍዶ የለንዩ መማህርተይ

ንገርለይ'ባ 'ዛ መልእኽተይ

ጭራ 'ንተልይዎም ሰስ ክብሉ

ጆጋኑ ክኣትዉ ከቕበሉ
ከምቲ ናይ ዐደ'ቦ ኣውሎ ክብሉ

ህግደፍ ድሓን ውዓል ክድብሉ
አንቲ ኤርትራና ሰሚዕኪዶ
ማሰዶ ክንብል ሰዶ-ሰዶ
እዚ ኹሉ ፍርድስ መን ፈረዶ?
ደቕኺ 'ፋኒኽስ ቢጋሚንዶ

ተባባስ መንእሰይ ንዓ መርሽ
የማን ጸጋም ግዜኻ 'ይትሓሽሽ

አየጽንሑኸንዮም ብዓል ሓሽሽ

ትኪ ትሕዝትኦም ከም ጉብጥሽ።

አጅኻ መንእሰይ ክተት ድኣ ክተት
ካብ ሰብ ጥልመት መንጥሎተ 'ቲ ሽመት

አደ ወሊዳ ትምከን ትኹን መሬት
ርሑስ ልደት ርሑስ ኣውድ-ኣመት!!!

ረድኢ ክፍለ (ባሻይ)